

Надія ПАСМОР,
кандидат педагогічних наук,
директор наукової бібліотеки
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ВНЕСОК АКАДЕМІКА В. Я. ТАЦІЯ В РОЗВИТОК НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Академік Василь Якович Тацій, перебуваючи на посаді ректора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – провідного юридичного вишу України, значну увагу приділяв розвитку бібліотечної справи, що зумовило динамічний і безперервний поступ вперед бібліотеки, сприяло науковому й початковому зростанню закладу. Зважаючи на це, важливо і цікаво дослідити діяльність В. Я. Тація як одного із сподвижників бібліотечної справи на Харківщині задля поширення успішного досвіду.

Варто відзначити, що Василь Якович ще зі студентських років розумів важливість, ключову роль і значення бібліотеки у житті закладів освіти і науковців. Підтвердження цьому знаходимо у спогадах: *«На старших курсах стало модним ходити до Наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленки. Це було навіть почесно. Милуючись прекрасним читальним залом бекетівської будівлі наукової бібліотеки, я мимоволі думав: от би й нам так само прямо в Юридичному інституті!»*. Ця мрія згодом стала одним із його завдань уже на посаді спочатку проректора, а згодом і ректора, досягненню якої (як, до речі, модернізації бібліотечної справи, введенню новацій і примноженню фондів) В. Я. Тацій приділяв значну увагу.

Не меншої ваги набуває й наступний історичний факт. Як відомо, Василь Якович став ректором вишу, що на той час мав назву

Харківський юридичний інститут, у 1987 р. у фондах бібліотеки налічувалося 555 585 друкованих видань. Зрозуміло, що для того, щоб забезпечити безперервність навчального процесу, досягти кращих показників успішності, підвищити якість знань, треба було передусім примножувати фонди, збільшувати приміщення. Саме над втіленням у життя вказаних задумів наполегливо працював В. Я. Тацій у період свого перебування на посаді ректора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Завдяки цьому, у своїй доповіді на загальних зборах професорсько-викладацького складу в 2007 р. він мав нагоду відзвітувати про те, що у фондах бібліотеки зберігається понад 1 235 000 друкованих видань (тобто кількість примірників зроста майже втричі), а щорічно їх кількість збільшується у середньому на 20 000 одиниць. Проте, незважаючи на успіхи, ректор наголошував, що такі темпи зростання бібліотечного фонду є повільними і їх треба нарощувати¹. Саме завдяки такій політиці керівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого бібліотечні фонди до 2014 р. нараховували вже 1 405 268 примірників². Виходячи з цього, можна стверджувати, що за 7 років фонди збільшилися на понад 170 000 примірників, тобто у середньому за рік вони поповнювалися більш ніж 24 000 примірників.

Не можна оминати й того, що В. Я. Тацій опікувався питанням впровадження комп'ютерних технологій і мереж, ще у 2005 р. ініціював створення бібліотеки електронних копій раритетних видань, які є окрасою, перлиною книжкових колекцій вишу і ретельно зберігаються та досліджуються³. Із того часу формування цифрових копій раритетів, за допомогою технологій сучасного сканування, стало буденною справою співробітників окремого структурного підрозділу книгозбірні.

Ураховуючи наполегливу і плідну працю колективу бібліотеки, у 2008 р. ректором було порушено питання про присвоєння бібліотеці вишу

¹ Доповідь ректора Академії Тація В. Я. на Загальних зборах професорсько-викладацького складу 30 серпня 2007 року. Харків, 2007. С. 22.

² Пасмор Н. П. Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. *Бібліотечна енциклопедія Харківщини*. 10 лип. 2016, оновлено 22 черв. 2020. URL: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/biblioteky-kharkova-ta-oblasti/naukova-biblioteka-natsionalnoho-iurydychnoho-universytetu-imeni-iaroslava-mudroho>.

³ Будецька О. О. Колекція рідкісних видань Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. *Бібліотечна енциклопедія Харківщини*. 7 трав. 2018, оновлено 22 черв. 2020. URL: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/dokumentni-fondy/kolektsiia-ridkisnykh-vydan-naukovo-biblioteky-natsionalnoho-iurydychnoho-universytetu-imeni-iaroslava-mudroho>.

статусу наукової, який вона невдовзі отримала¹. Це відповідає процесам інтенсифікації ролі Університету в роботі з платформами Scopus і Web of Science, підвищенням значення якості інформаційного забезпечення науково-освітніх потреб Університету.

Однак найзаповітніша мрія В. Я. Тація була реалізована 3 березня 2017 р. Саме в цей день було відкрито навчально-бібліотечний корпус Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Масштаб цієї події у рамках нашого закладу і держави в цілому важко переоцінити. Значущість і слова тодішнього Президента України, який зазначав, що вперше за 25 років незалежності України відкрито настільки високотехнологічну бібліотеку². Навчально-бібліотечний комплекс із блоком навчальних аудиторій став окрасою сформованого ансамблю будівель Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого³. У зверненнях до студентської молоді, В. Я. Тацій завжди наголошував на тому, що у навчально-бібліотечному комплексі акумульовані унікальні артефактні, раритетні книги, вітчизняні та зарубіжні традиційні та електронні видання з орієнтацією на найвищі національні, міжнародні стандарти юридичної освіти⁴.

Крім того, ректор завжди акцентував також на тому, що бібліотека покликана надійно зберігати наявні фонди, що особливо актуально для відділів рідкісних видань та праць вчених освітнього закладу⁵. Важливу роль у поповненні фондів відіграли дарунки науковців – співробітників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серед колекцій особистих бібліотек варто виокремити книжкові зібрання професорів університету: В. В. Сташиса (6230 прим.), В. Я. Тація (5437), Ю. М. Грошевого (3072), І. Є. Марочкина (624), Ю. В. Бауліна (560), Ю. М. Тодики (731), М. І. Панова (943).

Варто додати, що Василь Якович розумів, що в поповненні фонду та популяризації наукової бібліотеки визначальну роль відіграють сучасні соціальні комунікації, визнавав, що їх використання – це вимога часу, оскільки завдяки ним відкривається безліч можливостей, полегшується

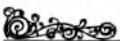
¹ Звітна доповідь ректора Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого В. Я. Тація на конференції трудового колективу 5 вересня 2008 року. Харків, 2008. 91 с. С. 24.

² Тацій В. Я. Люди, роки і миттєвості життя. Харків: Право; Вид. буд. «ЖВЛ»; ПРАТ Харківська книжкова фабрика «Глобус», 2019. С. 53, 121–122 (Сучасне ЖВЛ України).

³ Тацій В. Я. Слово ректора. *Навчально-бібліотечний комплекс Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*: [фотоальбом]. Харків, 2017. С. 3–4.

⁴ Там само. С. 4.

⁵ Там само. С. 3.

досягнення навіть надскладної мети. Так, у своїй звітній доповіді у 2015 р. ректор наголошував, що «представлення бібліотеки у вільній енциклопедії "Вікіпедії", соціальних мережах дає оперативну комунікацію з великою аудиторією щодо надходження нових видань, запланованих заходів, поширення інформації про славетну історію університету та майбутнє бібліотеки»¹. На сьогодні стаття про наукову бібліотеку розміщена в україномовній версії «Вікіпедії», наукова бібліотека має свою сторінку у «Facebook», завдяки чому вона не тільки стає більш відомою й набуває значущості, а й має змогу в складний період воєнного стану поповнювати фонди новими й актуальними виданнями.

Підсумовуючи, можна з упевненістю стверджувати, що саме завдяки ідеям і започаткуванням ректора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Василя Яковича Тація наукова бібліотека закладу має потужну матеріальну базу, унікальний фонд друкованих, рукописних і електронних видань, є активним організатором і учасником проведення культурно-просвітницьких заходів, що відповідає кращим традиціям юридичної освіти й науки. Як наголошував Василь Якович, вузівські бібліотеки мають відповідати вимогам своїх користувачів, бути доступними, оперативними, інноваційними, інформаційно підтримувати освітні й наукові потреби і запити читачів².

¹ Звітна доповідь Тація Василя Яковича про діяльність на посаді ректора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за 2014–2015 навчальний рік та за період з 2008 по 2015 рік. Харків, 2015. С. 48. 168 с.

² Тацій В. Я. Слово ректора. *Навчально-бібліотечний комплекс Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого* : [фотоальбом]. Харків, 2017. С. 3–4.

